

האיש ומעשיו: מהם

המניעים הנסתרים שלו?

ובא המלך זייד עד בחורם, והנה משם איש יוצא, ממשפחת בית-שאול, ושמו שימעי בן-גרא, יוצא ומקלל. ויסקל באבנים את דויד, ואת כל עבדי המלך דויד, וכל העם וכל הגיבורים מימינו ומשאלו. וכה אמר שימעי, בקללו: „צא, צא, איש-חדמים ואיש-הבלעל!“

מאות אלפי ישראלים, ומיליוני בני-אדם בעולם כולו, ראו את אריאל שרון בעיניו של שימעי בן-גרא. אף אדם לא הצליח מעולם לפלג את הציבור הישראלי כמו איש-השנה תש"ב. בעיני מחצית העם היה גיבור-חיל, מנצח עטור-תהילה, מדינאי מרחיק ראות. בעיני המחצית השניה היה איש-חדמים ואיש-בלעל. אדם ששמו עורר פחד, תיעוב, ולפעמים גם חלחלה מש.

רק על דבר אחד הסכימו ביניהם אלה וגם אלה: **אריאל שרון הטביע את חותמו על השנה, על המדינה ועל מעשיה. מידחמתה הלבנבן היתה כלי-כוחה מידחמתו של איש אחד, יותר מכל מידחמה אחרת בתולדות המדינה.** לא זה בלבד שאיש אחד הגה את המלחמה, תיכנן אותה, קבע לה את יעדיה, כפה אותה על ממשלת ישראל ועל ממשלת-ארצות-הברית. ניהל אותה וניצח עליה. איש זה גם הטביע על המלחמה את סיגנונו האישי, שאין דומה לו. ולא רק סיגנון מילולי, שהתבטא בהסברה שליוותה את המלחמה למן הרגע הראשון. אלא גם סיגנון מעשי, שהתבטא בכל פעולות המלחמה, כאילו ישב איש זה בכל מטוס, מאחרי כל תותח, בכל טנק, בכל גיפ.

מידחמתה-הלבנבן היתה התגלמות אישיותו של האיש מכפר-מ"ל — כשם שמידחמתו

בדם קר, את הפקודה לערוך מרחק-ידים כזה, ביוזעו כי תוך כמה שעות ירוטשו, ויקברו, וישרפו וייחנקו מאות ילדים, נשים וגברים כי תוצאה ישירה מפקודתו זו?

איה מין אדם הוא זה המחליט לשגר את צבאו למלחמה, שאינה נובעת מצורך קיומי של עמו ומדינתו, כדי לבצע מדיניות שהוא דוגל בה, ביוזעו כי במלחמה זו ייהרגו מאות צעירים מבני-עמו, שלא לדבר על הקורבנות ללא-ספור בקרב האזרחים החפים מפשע?

מנחם בגין ואריאל שרון מסוגלים לכך שניהם. אבל הם אנשים שונים מאוד.

בגין נגד אל המלחמה ואל מהלכיה. אין הוא אדם דמוני. אין הוא נפוליון ישראלי. הוא פאנאטיקן בעל אופק צר ביותר, המכוון בדלת האמות של עולמו הרוחני המוגבל, שאין בו ספקות ואין בו ספקוסים. כמו רובספייר בשעתו, הוא „הפשטן הנוראי“. היה קל לשרון לשכנע אותו, כי שרון מסמל בעיניו את איש-

טנקים, סצנות גרעיניות. תוך כדי כך הוא מתעלם מבני-אדם, בעלה-חרב וקורבנות-ההרב. הבוח העמוק, שהאיש הדמוני רוחש לכל בני-אדם — ידידים ואויבים כאחד — הוא בסופו של דבר בעוכריו.

אריאל שרון בו לבני-אדם, בלי הפליה. החל במנחם בגין וכלה באחרון המפגינים של שלום עכשיו. אך הוא בו כפלי-כפליים לערבים. את הבוח הזה ינק מאמו יחד עם חלביה-אם. מאו שקראו מתחללי כפר-מ"ל למישטרה הבריטית כדי לגרש מן הארמה המיועדת להם את הבדואים, שגרו עליה מזרח-ירדות, ראתה ורה שרמן את הערבים רק „דרך הכוונת: „פורעים“ בשנות ה-20, „כנופיות“ בשנות ה-30 וה-40, „פחלבים“ מאו.

בעיני בנה, אריאל שרון, הפלסטינים אינם ציבור של בני-אדם, אלא אוכייקס טורדני שיש לחסלו או לסלקו מן הדרך בדרך האחת האפי-שרית — הכוח.

הוא שלח את צה"ל כדי „לבער קיני-מחבלים“, כשם שמבערים קיני-כינים, לא כדי להילחם בבני-אדם. תפיסה

„צא, צא, איש הדמים!“

נפוליון היו התגלמות אישיותו של ההרפתקן הקורסיקאי.

האדם הדמוני

אריאל שרון הוא איש הכוח. הוא חי על הכוח, שואף אל הכוח, נהנה מן הכוח, מסעיל את הכוח, מדבר בשפת הכוח. כל חייו חתר אל הכוח, בדרכים ישירות ועקלקלות, כשם שנהר שואף אל הים. שום כמות של כוח אינה יכולה לספק אותו, כי נגזר עליו להמשיך כל חייו במרוץ אחר הדבר שאינו קיים במציאות: הכוח המוחלט.

ההיסטוריה האנושית הכירה הרבה אנשים כאלה, גדולים וקטנים: קיסרים, מצביאים, דיקטטורים, משיחי שקר. אנשים שהריצה שלהם אחר הכוח היתה כריזמטית אמוק, התנף תיאר אותם בצורה מושלמת, בדמותו של האטד ההרסני במשל של יתם בן-ירובעל. לאנשים כאלה, שכל חייהם מתרכזים בשאיפת-הכוח, יש תמיד כוח מיוחד, שמקורו בעצם ההתרונות הזאת. הם מסוגלים לכפות את רצונם, לשכנע המונים, לגרום אחריהם עמים שלמים בדרך המסתיימת, כימעט תמיד, באסון טופי.

משומיכך ייחסו להם בני-זמנם תמיד כוחות בלתי אנושיים, ככוחם של „הדימונים“ העל-אנושיים במי תולוגיה היוונית.

רק הברד רק מפריד בין „על-אנושי“ והי „בלתי-אנושי“. „האדם הדמוני“ נראה כגדול מזולתו, אם כי יתכן כי הוא קטן מזולתו. כמו האטד כמשל, תאווה-השליטון שלו כרוכה ב"אריכותו לשאת פרי כשאר העצים. תאווה" השליטון שלו היא בחזקת התמכרות.

התמכרות זו היא הגורמת על האדם הדמוני את טופו, שהוא כימעט תמיד כישלון ותבוסה. כי המנהיג הכל-יכול, הכופה את רצונו על המציאות והלש אותה כחומר ביד היוצר, אינו מבין את המציאות. מכיוון שאין הוא רואה אלא את הכוח הגס, הוא מתעלם מכל שאר המרכיב-בים. כל עוד הוא מצליח, נדמה שהוא רואה יותר מאחרים. רק בדיעבד מתברר כי ראה פגועת מהם.

החיים הפוליטיים — החיים שבחוק עם ובין עם לרעהו — מורכבים ממעשי בני-אדם, רוחם של בני-אדם, הגרשות של בני-אדם, המשבות של בני-אדם — הם המהווים את החומר האמיתי של הפוליטיקה. אך האיש הדמוני, המרכוז כולו בהפעלת הכוח הגס, נוטה תמיד להתעלם מכל אלה. הוא חושב על חרבות, רובים,

הכוח הצבאי, מין קוואק ישראלי, שאותו הוא מעריך ושבו הוא מקנא בסתר ליבו. וברגע ששרון שיכנע אותו, הגיף בגין את כל הדלתות והחלונות של ביתו הנפשי, לבל יראה את ההרס וישמע את הועקות. הוא לא ביקר בשדה-הקרב אף לא פעם אחת, מילבד הביקור במיבצר הבוספור, שבו נערכה סענה מגוחכת.

שרון מסוגל לקבל את ההחלטות האלה בלי כל סיקסוק, מפני שבני-אדם ביכלל, ובני-אדם ערביים בפרט, משולים בעיניו כחיפושיות. בצעדו בתלמי חוותו, בצעדי האיכר הכבדים שלו, אין הוא מסתכל כדי לוודא שאינו דורך על נמלים. כך לא יעלה על דעתו לחשוב על הקורבנות של החלטותיו.

נכון, יש והוא יודע לחוס על חייהם של חיילי צה"ל, לפעמים הוא רגשני, סנטימנטאלי, כימעט רומנטי. במילי-חמת יום-הכיפורים, כאשר קיבל פקודה לתקוף את המוצב המצרי שנקרא בצופן הצה"לי בשם מיסורי, בכה בטלפון כדי להביא לביטול הפקודה — אבל רק אחרי שהשתכנע כי ההתקפה לא תצלה, וכי האנשים מוקרבים לשוא.

מעולם לא ראה ולא שמע איש את אריאל שרון בוכה על חיי קורבנות אחרים של מעשיו. להיפך — הסיגנון הברוטאלי של המצור על ביירות אופייני לשרון מאז ראשית דרכו הצבאית.

בכך דרכו הארובה השאיר אחריו עקבות של דם, שאינן רומזות לעקבותיו של אף קצין ישראלי אחר.

לדמש, לחנוק, לשרוק

בחודש השלישי של המלחמה, ביום הרביעי וביום החמישי השחרים, שיגר אריאל שרון את מטוסי צה"ל כדי להנחית על ביירות המערבית הפצצה שלא היתה עוד כדוגמתה באכזריותה שלוחת-הרסן. העולם כולו נרתע, בהרגשה של תיעוב וחלחלה.

רגשות אלה, למראה התמונות שהופיעו על מירקעי-הטלוויזיה, היו כה חזקים, עד כי מנהיגי ארצות-הברית, בעל-חטותו של שרון לכל אורכה של מלחמה זו, נקטו צעד בלתי-רגיל ביותר, הם הודיעו, באמצעות דובריהם, כי אינם מוכנים עוד להיפגש עם האיש הזה.

חרם זה נשבר לאחר מכן בצורה האופיינית לאיש: שרון הופיע בווישינגטון, בלא-הזמנה, וששט הכריח את שליטיה להתראות עימו. אך היתה להפצצת-הדמים תוצאה הרבה יותר חשובה ומיידיה. הרתיעה העולמית, יחד עם הרתיעה בישראל עצמה, הכריחו את ממשלת-ישראל להיכנע לתכתיב האמריקאי ולאפשר לכוחות אש"ף לצאת מביירות בתנאים של תיקו. איזה מין אדם הוא זה הקם בכוקר ונתן,

הילה שחורה

זה התחיל, בסתיו 1953, בפעולה ששמה מעורר עד היום לחלה בלב רבים: פעולת קיביה. בראש היחידה 101 נכנס שרון לכפר שליו זה. מעבר לגבול הירדני, במסגרת של „פעולת-תגמול“ על פגיעה כלשהי של חוליית-סידיאית, שרון עצמו השתתף בפיצוץ בתי הכפר. תחת הריסותיו נקברו 70 בני-אדם — ילדים, נשים וגברים עובדי-אדמה — כמעשה שהיה בלי ספק, על פי ההגדרה המישפטית הבינלאומית, שפע-מלחמה ראשון-במעלה.

בלילה האחרון של פברואר 1955 יצא שרון, בראש גדוד הצנחנים, לתקוף מחנה מצרי ליד עזה. בפעולה זו נהרגו 37 מצרים, שכימעט אף לא אחד מהם נהרג תוך כדי לחימה ממש.

ניתן היה להסביר טבח זה כמושגים צבאיים. במהלך של קרב, אין שליטה על הקטל הנגרם בו כתוצאה